

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De p[ri]ma p[er]secutione sauli ca. xliij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Historia libri

suit de quo quædam ad moysen ut faceret illud formam quam viderat in monte. Hoc habuerunt patres nostri usque in diebus dauid. In diebus autem salomonis templum tabernaculo successit. Postea incepit eos arguere: postquam purgavit se a crimine sibi a falsis testibus obiecto. Dura inquit ceruice et incruciatissimis cordibus et auribus vos semper spiritus sancto resististis: sicut et patres vestri. Quæ prophetarum non sunt persecuti patres vestri. Hoc audientes dissecabantur cordibus suis: et stridebant dentibus in eum:

Ex lapidauerunt stephanum. **Ca. XLII.**

Quomodo autem esset

C Stephanus plenus spiritu sancto intuens in celum vidit gloriam dei: et Iesum in forma humana stantem a dextris sedentis dei. Stans apparuit ei crucifixus: ne titubaret lapidandus. Et eo ipso qui stabat se paratum et subuenire monstrabat: quod stare pugnantis est vel adiuvantis. Ecce inquit video celos apertos: et filium hominis stantem a dextris sedentis dei. Tunc exclamantes voce magister clauserunt aures suas quasi abhorrentes audire blasphemiam: et impetum fecerunt unanimiter in eum. et eiecetes eum extra civitatem lapidabant: in hoc enim lege se agere estimantes: quod secundum legem blasphemus educebatur extra castra: et lapidabat eum universus populus. Et testes duos se falsos: qui primi secundum legem tenebant lapides: propterea: quia in lege dicitur est de blasphemio prima manus testium lapidabit eum. Et deposuerunt vestimenta sua ne iniqua renitactu illius: secus pedes adolescentis qui vocabatur saulus: postea vocatus est paulus. Qui teste beda in hoc deus misericorditer providit quod non est manus eius sanguine innocens polluta. Sed tamen modo servavit lapidantium vestimenta et sensit eis. unde tanquam dignus morte periret: nisi deus per gratiam ei penitentiam inspiraret. Lapidaverunt ergo stephanum levitaz innocentes et dicentem. Domine iesu accipe spiritum meum: sicut et christus ad patrem ait. In manus tuas commendo spiritum meum. Post istis autem gentibus clamavit voce magna dicens Domine ne statuas illis hoc peccatum quia nesciunt quid faciunt. Multi enim ex eis ipsum occidendo estimabant se legem implere iuxta quod dominus presceperat. Venit hora ut ois qui interficit vos arbitretur obsequium se prestatere deo. Et cum hoc dixisset obdormiuit in domino. Et facta est persecutio magna in ecclesia que

erat hierosolymis: quod occiso beato stephano. vno de principibus ecclesie et quasi primicerio. vii. diaconorum: ceperunt alios persequi graviter in tantum quod omnes discipuli propter apostolos qui ut pastores gregis ceteris erant constantiores dispersi sunt per regiones iudee et samarie fugientes a facie persecutorum: iuxta quod preceperat dominus. Si vos persecuti fuerint in vna civitate fugite in aliam. Curaverunt autem stephanum vii. timotheum. i. iuxta morem diligenter curam adhibentes sepulture: et fecerunt plantam magnam super eum. Tunc apostoli providentes quod ad gentes in posterum essent transituri: providentes fidelibus qui erant in hierusalem remansuri: ordinaverunt iacobum alphet: episcopum hierosolymorum: et imposuerunt ei manus petrus et iacobus et ioseph annes. Ideo non a paucioribus quam tribus episcopis: episcopus hodie prescribitur.

De prima persecutione sauli. **Ca. XLIII.**

Saulus vero de

Sustabat ecclesiam: discurrens per domos trahens viros ac mulieres et detrudens in carcerem. Amenem tamen occidebat domino custodiente manus eius: ne sanguine innocentium pollueretur. Qui autem dispersi fuerant pertransibant de loco ad locum evangelizantes verbum dei: in nihilominus quia dispersi stantes erant in predicatione evangelii philippus autem diaconus secundus a stephano: detudens in civitate samarie predicabat ibi christum. Et intendebant turbe unanimiter his qui a philippo dicebantur: videntes miracula que faciebat: quia multos demoniacos liberabat. multos paralyticos sanabat: et claudos erigebat. Erat autem ibi simon magus seducens gentes: cui auscultabant omnes a minimo usque ad maximum quod magicis artibus multa faciebat. Unde dicebat ipsum esse potentem dei magna: estimantes ipsum esse prophetam vel angelum vel dei filium: quod mentes eorum dementauerat. Et magicis artibus subverterat. Cumque crederent philippo evangelizanti de regno dei in nomine iesu christi baptizabant viri et mulieres: et simon simulavit se credere et baptizatus est. Videns enim philippum facere miracula: qualia et quanta ipse facere non poterat. nec ita facile: putavit ex quaerenda industria fieri. ideo ficto baptizatus est: ut familiarius ei adhereret et addisceret: ante qua similia potest facere.

De persecutione simonis magi. **Ca. XLIII.**

Actuum apostolorum

Im autē audis

scilicet apłi q̄ erāt hierosolymis: q̄
recepisset samaria verbū dei: mī
ferūt ad eos petrū & ioānē. Qui cū venissent
orauerūt p̄ ipsos vt acciperent sp̄m̄ sanctū vīs-
ibiliter qđ forte nōdū fecerāt: nōdū ei in quē-
s̄ illos venerat. i. vīsibiliter descēderat. Lō-
star em̄ qz inuisibiliter sp̄m̄ sanctū acceperāt:
cum baptizati essent in noie dñi iesu christi.
Tunc imponebāt manū sup illos: & accipie-
bant sp̄m̄ sanctū. ita qđ vīsibili signo osten-
debat. cū linguis om̄ibz loquerent. Constat
hūc philippū diaconū fuisse nō apłm̄. Qđ vi-
detur: glōsa sup matthēi: qz manū imposi-
tionē reseruauit apłis: qđ p̄pterea reseruauit ho-
die solis eoz vicarijs. id est ep̄iscopis: qđ ma-
nus imponūt & frontē liniūt in p̄firmatione
vbi dat sp̄m̄ sanctus ad robur. Si ei philip-
pus iste apłs esset: statim baptizati manus
imponeret: nec ad hoc alios expectaret. Cū
autē simony didisset qđ impositionez manus
apłoz daret sp̄m̄ sanctus: putans ex quadē
indultria hoc ab eis fieri: & hāc posse ab eis
p̄cio compari obtulit eis pecuniā dicens Da
te mihi hanc potestatem: vt cuiusqz manū im-
posuero accipiat sp̄m̄ sanctus: & sic voluit
emere hāc potestatem ad lucrū. Ad quē petrū.
Pecunia tua tecū sit in perditionem. Qđ sic
potest distinguī ne videat imp̄ari pecunie.
Pecunia tua tecū sit: supple ducens te in pdi-
tionē. Nō imp̄cādo ait. In pditionē pecunia
tua tecū sit. i. pecuniā tuā habeas: & p̄ ea pe-
nā eternā luas. Sancti em̄ cū sniam maledi-
ctionis p̄ferunt: nō ex voto vitiosis s̄z intui-
tu iusticie in eā prumpūt. Nō est tibi ps̄ i p̄-
mone isto vt ad manū tuaz impositionem
dei sp̄m̄ sanctus. Cor em̄ tuū nō est rectū cor-
tam dño. Penitentiā itaqz age p̄ hac nequitia
tua: & roga deū vt si forte remittat tibi hec co-
gitatio cordis tui. In felle ei amaritudinis
& obligatiōe inq̄ritatis video te esse. Sciebat
cū petrus in sp̄u penitentiā nō actuz: sed ad
hoc eū exhortari erat ei officiū. Simon autē
sciens se indignū a deo exaudiri: noluit ora-
re s̄z ait apłis: Precamini p̄ me vt nihil veni-
at sup me hoz qđ dixistis. Petrus p̄o & ioan-
nes redibant hierosolymā & multis ciuitati-
bus samaritanoz euāgelizabant.
De eunuchoz baptizato a philippo.
Capitulum XLV.

Angelus autē do-

mini locutus est ad philippū dicens.
Surge & vade in meridianus ad
viā qđ descendit a hierusalē in gazā. id est in a-
fricā. q. d. Vade ad viā p̄ quā a hierlm̄ p̄ ga-
zā descēdit in africā. Hec sc̄z gaze destructa
est. Verū em̄ gaze qđ olim erat terminus cha-
nancoz iuxta egyptū destructa erat & loco e-
p̄ edificata est alta. Et surgēs abiit. Et ecce vtr̄
ethiops eunuchus potēs i domo candacis re-
gine qđ erat sup oēs gazas etna (erat em̄ p̄sue-
tudo eunuchoz custodire thesauros poten-
tū) venerat adorare in hierusalē. Et vt tradit
in alijs historijs p̄ eū miserat multa dona tē-
plo in hierusalē candacis regina ethiopia.
Et vide quia omnes regine ethiopū dicebā-
tur regine candaces: sic rhomani impatores
dicebantur cesares: nec habebat regimen re-
gio illa nisi a feminis. Lūqz reuertens ethi-
ops ille sedēs sup currum: & legens esaiam
p̄phetam: dixit sp̄s philippo. Accede ad i-
ge te currui. Accedēs autē philippus: audiuit
eum legentē esaiā & dixit. Putas ne intelligi-
que legis. Qui ait. Et quō possum: si nō alio
quis ostenderit mihi. Et rogauit philippum
vt ascenderet currum & sederet secū. Erat au-
tē hic locus scripture quā legebat qui domi-
no procurante sic legēdus occurrerat. Tāqz
ouis ad occisionē ductus est. & sic agnus co-
ram tondente se sine voce: sic nō aperuit os
suū. Respondens autē eunuchus philippo
dixit. Obsecro te domine vt discas de quo p̄-
pheta hec dicit: de se an de alio aliquo. Ape-
riens autem philippus os suum & incipiens
a scriptura hac. d. qua sc̄z querebat euangelē
zauit illi iesum. Et dum irent per viam: pue-
nerūt ad quandā aquā. Et ait eunuchus. Ecce
aquā: qđ prohibet me baptizari. Ad quē philip-
pus. Si credis ex toto corde: licet tibi bap-
tizari. Ad quē ille. Credo dei filiū eē iesum. Et
vide qz cū in sp̄u videret philippus eunuchū
fidem: voluit tū ab eo extorquere cōfessionē
manifestā: nolens eum subito baptizare: vt
daretur exemplū baptizantibus & baptizan-
dis interrogandi & confitendi. Unde hodie
cum quadā dilatione & p̄tatione scrutinio-
rum celebrat solēne baptisma in sabbato pa-
scali: qz incipiunt scrutinia in media q̄drage-
sima ab ea die qđ cantat. Dū sanctificat fues-
ro. Et iussit stare currum: & descenderunt am-